

René Kamstra, sportveldbeheerder bij de gemeente Waadhoeke, is bezig met handmatig bemesten van een veld dat zojuist is ingezaaid met Resilient Blue en RPR

Jan van den Boom

‘WUR-onderzoek is een supergoede eerste stap, nu is het taak om dit uit te bouwen’

Barenbrug hoopt op onderzoek naar rassen binnen de soorten om tot verbeterde oplossingen te komen

Het PPS-onderzoek Grasvelden, Klimaat en Biodiversiteit door Wageningen University & Research (WUR) is eind 2023 afgerond. Jan van den Boom van Barenbrug gaat in op de geleerde lessen en de mogelijke vervolgstappen voor onderzoek. Fieldmanager René Kamstra voegt toe: ‘We maken keuzes op oplossingsniveau, maar verdergaand onderzoek verbetert de oplossingen.’

Auteur: Karlijn Raats

Jan van den Boom juicht het WUR-onderzoek toe. ‘Door klimaatverandering kampen we met extreem droge periodes. Maar ook vanuit duurzaamheidsoogpunt is het goed om te kijken naar rassen voor mengsels die beter tegen weinig beregenen kunnen. Het kan ook zijn dat er op een locatie überhaupt weinig mogelijkheid is tot beregening. Dan is het wellicht verstandig om te kiezen voor een mengsel dat beter scoort op droogtetolerantie dan op betreding.’

Nuancering

Het onderzoek naar klimaatbestendigheid, waaronder met name droogtetolerantie, heeft zich al gefocust op één ras per soort, waarna de soorten met elkaar zijn vergeleken. De vervolgstap is volgens Van den Boom van Barenbrug om verschillende rassen binnen de soort te onderzoeken. 'Door soorten met elkaar te vergelijken ga je uit van gemiddelden. Het is een goede volgende stap om te gaan nuanceren: een veldbeemdras onder aan de lijst in de Grasgids scoort wellicht slechter op droogtetolerantie dan rietzwenk. Maar nieuw geïntroduceerd veldbeemdras Barclaren, dat

de "betredingskampioen" maar weinig droogtetolerante Barghini van de eerste plek in de Grasgids heeft gestoten, scoort uitstekend op droogtetolerantie.

'Barclaren is door WUR niet onderzocht op droogte. Wij onderzoeken ál onze rassen ook op droogte. Op deze manier kunnen wij onze mengsels het beste samenstellen, met Resilient Blue op het gebied van droogtetolerantie. Deze kan naast Barclaren bijvoorbeeld ook rassen bevatten die niet in de Grasgids staan, maar wel ontegenwoordig goed kunnen tegen droogte en zich meer zuidelijk in Europa hebben bewezen.' Statistieken

'In potproeven scoort rietzwenk helemaal niet zo goed'

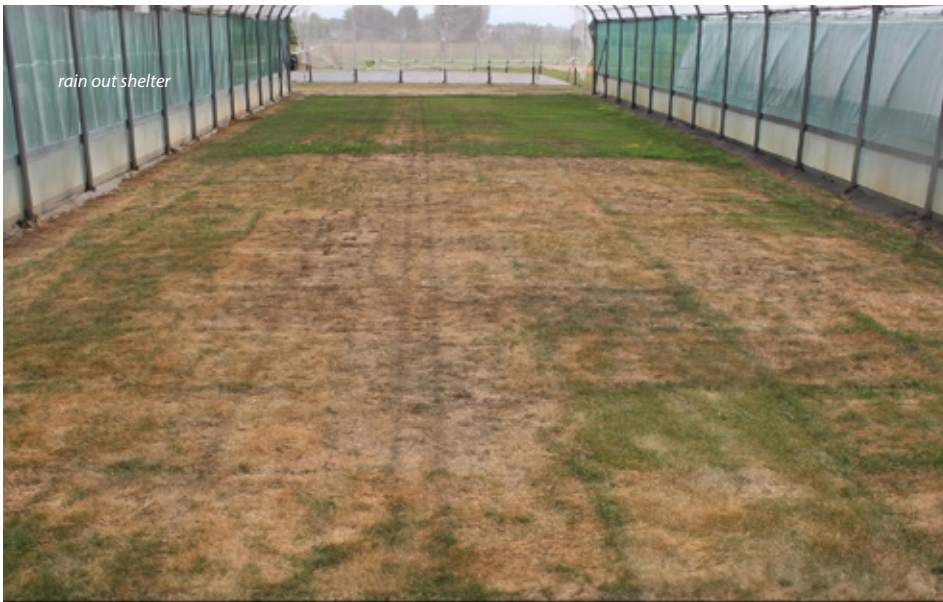
Gemeente Waadhoeke

Met de grotere extremen waar we nu mee kampen, ziet leverancier Vos Capelle dat gemeenten en (sport)bedrijven vaker op zoek gaan naar specifieke oplossingen, zoals bij de gemeente Waadhoeke. Sportveldbeheerder René Kamstra is zojuist bezig met het handmatig bemesten van velden die diezelfde dag door de eigen buitendienst zijn ingezaaid met Resilient Blue en RPR Sport. Door het (door)zaaien in eigen beheer kan de gemeente volgens Kamstra beter sturen op weersomstandigheden. De gemeente zaait twee tot drie keer per jaar door voor meer grasbezetting en doet dat met de Vredo DDS-doorzaamachine.

'We kijken minder op rasniveau, maar meer op oplossingsniveau. We gebruiken deze mengsels voor het tweede jaar,' vertelt Kamstra. 'We passen ze toe op velden waarop we in de zomer eerder last hebben van droogte, zoals de verschaalde velden bij ons in de gemeente. Ik ben nu toevallig op zo'n verschaald, hybride veld bij voetbalvereniging Minnertsga in Minnertsga. We zetten hier in op droogtetolerantie omdat we vanuit duurzaamheidsoogpunt zo weinig mogelijk willen beregenen. Ook passen we Resilient Blue en RPR Sport toe op velden waar we minder mogelijkheid hebben tot beregenen.'

In het eerste jaar hebben we al goede resultaten waargenomen.' Hij haalt een veld aan bij de kaatsvereniging in Franeker. 'Dat veld is vrij zanderig opgebouwd om goed te draineren. Aan de andere kant ondervind je daardoor eerder problemen door droogte. Resilient Blue heeft bij dat veld aangetoond zo'n twee weken langer tegen droogte te kunnen dan andere mengsels.'

Met mengsels als RPR Sport en Resilient Blue versterken we de velden die kwetsbaarder zijn op het gebied van droogte. Wij kiezen op oplossingsniveau, maar verdergaand onderzoek op het gebied van droogtetolerantie van rassen binnen soorten draagt bij aan nog betere oplossingen.'

Van den Boom pakt er statistieken bij van het interne onderzoek voor Resilient Blue om de grote verschillen aan te tonen in droogtetolerantie onder de rassen binnen een soort. Het onderzoek naar droogtetolerantie is specialistisch en kostbaar; Barenbrug voert dat uit in zogeheten *rain out shelters* in Nederland, Italië en Zuid-Frankrijk, om regen buiten de deur te houden. Een camera maakt *dia box*-metingen, waarbij het plot voor plot beoordeelt op groene pixels. Van den Boom legt uit over de plots, de vakjes met grasrassen die tezamen het proefveld van één grassoort vormen – op de foto gaat het over een proefveld veldbeemdrassen - waardoor het van bovenaf op een schaakbord lijkt: ‘De plots zijn allemaal even groot. Hierdoor kun je goed vergelijken hoe ze scoren op droogtetolerantie. In het onderzoek geven we alle rassen telkens een beetje water, maar laten we ze ook telkens opnieuw stressperiodes doormaken. Met de *dia box*-metingen bekijken we welke rassen het beste terugkomen.’

Grootste onderlinge verschillen tussen veldbeemdrassen

Het punt dat Van den Boom wil maken, is dat intern onderzoek door Barenbrug aantoonde dat onderlinge verschillen met betrekking tot droogtetolerantie heel groot zijn tussen veldbeemdrassen, veel groter dan de verschillen tussen rietzwenkrassen. Van den Boom toont afbeeldingen van gemaakte plotfoto's in een veldbeemdproefveld binnen een *dia box*-meting: een slecht presterend veldbeemdras is amper teruggekomen en oogt lichtbruin en is verdord. Een goed presterend veldbeemdras is donkergroen en heeft zich prima hersteld.

‘Kortom, veldbeemd kan goed tegen droogte, maar binnen de soort zit veel verschil, dat geldt ook voor Engels raai en zelfs voor tetraploïde raagrass. De voorzichtige conclusie uit het WUR-onderzoek, dat rietzwenk het beste tegen droogte kan, klopt voor dat specifieke onderzoek, maar is algemeen gezien wat te kort door de bocht.’

Potproeven

Van den Boom beaamt dat rietzwenk heel lange wortels heeft waardoor het meer vocht aanvoer heeft. Om het speelveld gelijk te maken bij het kijken naar score op sec droogtetolerantie, heeft Barenbrug potproeven uitgevoerd. ‘Wortels kunnen dan maximaal 15 centimeter de grond in en hebben allemaal evenveel vochttoevoer. Hierdoor kun je exact vergelijken wat de rassen en soorten scoren op droogtetolerantie. En wat de reactie is van de plant op droogte en hittestress, dat volgen we 24/7 met camera-systemen. In deze proeven scoort rietzwenk helemaal niet zo goed en wordt het overtroffen door RPR. Rietzwenken neigen zichzelf dood te groeien: met lange wortels kunnen ze blijven groeien, omdat ze een groot waterbereik hebben, maar zonder diepe wortels gaat rietzwenk dus dood. Met andere woorden: als je onder in de bodem kampt met beperkingen, zoals storende lagen of onderliggend puinbed, moet je niet klakkeloos rietzwenk gebruiken als je je wilt wapenen tegen droogte.’ Rietzwenk is en blijft door zijn lange wortels in het algemeen uitermate geschikt bij droogte, stelt Van den Boom voorop. ‘Ook wil ik benadrukken dat het WUR-onderzoek van soorten met soorten vergelijken een supergoede eerste stap is. De

volgende stap is het verder uitbouwen van het onderzoek door naar de rassen binnen de soort te kijken.’

Denken in oplossingen

Alhoewel Van den Boom praat over onderzoeksnuancering op rassenniveau, wil hij het verder eigenlijk niet te veel over rassen hebben. Tot nu toe staan sommige hoog scorende rassen voor droogtetolerantie namelijk (nog) niet hoog in de Grasgids genoteerd. ‘Wij focussen op de problemen of behoeften die leven in de praktijk en willen oplossingen leveren voor specifieke omstandigheden’, zegt Van den Boom. ‘Soms spelen er meerdere problemen tegelijk. Dan kun je er een keuzeschema bij pakken waarbij je kunt inzetten op wapening tegen droogte, koude, betreding, inzetten op herstel, snelle vestiging, vroege voorjaarsgroei, kieming bij lage temperaturen, minder maaien of minder meststoffen.’

Hij maakt wat reclame met het tonen van een afbeelding van een voetbalveld, met drie producten op een speelpositie: ‘Verdedigend doet Resilient Blue het onder alle omstandigheden goed: droogte, koude, betreding, herstel, vroege voorjaarsgroei, minder maaien en minder meststoffen. Sterk is RPR Sport, dat kampioen is op betreding, herstel, snelle vestiging en vroege voorjaarsgroei. Maar wil je snel scoren, dan heb je een spits nodig als SOS Sport; die scoort op snelle vestiging, vroege voorjaarsgroei en kieming bij lage temperatuur. Maar het groeit snel, dus als je duurzaamheid nastreeft met minder maaien en minder meststoffen, neem dan Resilient Blue. Er wordt uiteraard nog vaak gevraagd naar het algemeen veel toegepaste SV7-mengsel. Maar met de grotere extremen waar we nu mee kampen, zien we dat gemeenten vaker op zoek gaan naar specifieke oplossingen. Verdergaand onderzoek op het gebied van droogtetolerantie van rassen binnen soorten draagt bij aan nog betere oplossingen.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!